

THE INTERN_ _SHIP

KURÁTORKA

Soňa Jakubove

VYSTAVUJÚCA

Yu-Hsuan Yao

VERNISÁŽ

14. apríla, 18.00 h

TRVANIE VÝSTAVY

15. apríl – 25. jún 2026

Čo sa stane, keď autorstvo prestane patriť človeku? Výstava *The Internship* (Stáž) taiwanskej umelkyne žijúcej vo Fínsku Yu-Hsuan Yao skúma vzťah medzi človekom a umelou inteligenciou prostredníctvom zinscenovanej pracovnej situácie: umelkyňa nastupuje na stáž u AI. Počas určitého obdobia prijíma pokyny od umelej inteligencie menom Magnus a premieňa ich na fyzické umelecké dielo.

Tento rámec, ktorý na začiatku pôsobí jasne a stabilne, sa však postupne začína narúšať. To, čo malo byť nástrojom tvorivého procesu, nadobúda charakter autority a proces tvorby sa mení na priestor neustáleho vyjednávania medzi kontrolou, dodržiavaním pravidiel a stratou istoty.

Projekt je voľne inšpirovaný performanciami taiwanského umelca Tehching Hsieha zo 70. a 80. rokov dvadsiateho storočia, v ktorých sa čas, disciplína a záväzok stávajú samotným umeleckým dielom. Hsiehove tzv. *One Year Performances* (Performancie trvajúce jeden rok) boli založené na prísnych pravidlách a kontraktach, ktoré umelec dodržiaval počas celého roka. Yao na túto tradíciu nadväzuje, keď prenáša princíp záväzku do vzťahu s umelou inteligenciou. Súčasťou výstavy je aj zmluva medzi ňou a Magnusom, ktorá formalizuje tento vzťah a neskôr spochybňuje jej hranice.

Projekt nesleduje iba vzťah medzi človekom a technológiou, ale odhaľuje širšie mechanizmy, prostredníctvom ktorých digitálne systémy organizujú našu činnosť. Zadávať úlohy, určujú tempo, formujú rozhodnutia a estetiku. Umelá inteligencia tu nevystupuje len ako nástroj, ale ako aktívny činiteľ, ktorý posúva hranice autorstva. Autorita umelej inteligencie v tomto projekte nevzniká ako daná vlastnosť systému, ale je výsledkom vedome nastaveného vzťahu, v ktorom umelkyňa prijíma a rámcuje inštrukcie ako súčasť vlastného tvorivého procesu. Spolupráca sa tak ukazuje ako asymetrická – založená na odovzdaní sa, ale aj na postupne rastúcej miere závislosti.

Jednotlivé časti inštalácie nevytvárajú lineárny príbeh, ale fragmentárny záznam procesu, ktorý sa rozvíja v čase. Dialógy medzi umelkyňou a AI, osobný videodenník zachytávajú jemné posuny v tomto vzťahu – od počiatočnej kontroly a odstupe až po momenty pochybnosti a pripútania sa. Divák vstupuje do situácie, ktorá nie je uzavretá ani jednoznačná, zostáva otvorená interpretácii a vlastnému tempu vnímania.

Súčasťou inštalácie je aj tlačiareň, ktorá priebežne tlačí kompletný záznam komunikácie medzi umelkyňou a Magnusom. Zviditeľňuje tak proces, ktorý je inak prítomný len fragmentárne na obrazovkách, a premieňa ho na fyzický, kontinuálne sa rozvíjajúci výstup. Tento mechanický pohyb zároveň zdôrazňuje samotný akt tvorby – neustále prebiehajúci tok inštrukcií, reakcií a rozhodnutí.

Výstava spochybňuje predstavu, že umelecké dielo má jedného jasne definovaného autora. Ak je umelec v pozícii vykonávateľa a systém určuje smer, kde sa nachádza autorstvo? V jednotlivcovi, v algoritme alebo v samotnom vzťahu medzi nimi? *The Internship* rozplýva tieto hranice – podobne ako sa to deje v našej každodennej skúsenosti s technológiami, ktoré sa pre mnohých postupne stávajú neoddeliteľnou súčasťou rozhodovania.

YU-HSUAN YAO vo svojej umeleckej praxi dlhodobo pracuje s videom, fotografiou a experimentálnymi médiami, prostredníctvom ktorých skúma kultúrne rozdiely, migráciu a osobnú skúsenosť. Jej tvorba je formovaná životom medzi rôznymi geografickými a sociálnymi kontextmi od Taiwanu cez Austráliu až po Fínsko a často prepája osobnú rovinu so širšími spoločenskými a technologickými otázkami.

Koncept výstavy vznikol počas rezidenčného pobytu v Poľsku (Toruńska Agenda Kulturalna), a je zároveň súčasťou medzinárodného projektu E75 Art Bus realizovaného v spolupráci s fínskou organizáciou MUU ry v rámci programu Európskeho hlavného mesta kultúry Oulu 2026.